

άρση

ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ
ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΩΝ & ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΔΥΣΚΟΛΙΩΝ

Σχολική ετοιμότητα και πρώιμες ενδείξεις μαθησιακών δυσκολιών

Website: www.arsi.gr

Email: info@arsi.gr

Η σχολική ετοιμότητα αναφέρεται στο σύνολο των απαραίτητων δεξιοτήτων και γνώσεων που πρέπει να έχει αποκτήσει ένα παιδί, προκειμένου να προσαρμοστεί ομαλά στο σχολικό περιβάλλον και να ανταποκριθεί με επιτυχία στις απαιτήσεις του σχολικού προγράμματος. Στην Ελλάδα, η εισαγωγή των παιδιών στην Α' Δημοτικού γίνεται με βάση τη χρονολογική τους ηλικία (6 ετών) και όχι το αναπτυξιακό τους επίπεδο. Η ετοιμότητα για μάθηση, όμως, δεν είναι μόνο θέμα βιολογικής ωρίμανσης, αλλά επηρεάζεται και από περιβαλλοντικούς και ψυχοσυναισθηματικούς παράγοντες (π.χ. νοητικό δυναμικό, κοινωνικοοικονομικό επίπεδο, ποιότητα σχέσεων μέσα στην οικογένεια, πιθανή ύπαρξη κάποιου αναπτυξιακού προβλήματος όπως της Διαταραχής Ελλειμματικής Προσοχής/Υπερκινητικότητας, κλπ).

ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ ΕΚΔΗΛΩΣΗΣ

Ένα σημαντικό ποσοστό του μαθητικού πληθυσμού, το οποίο κυμαίνεται από 10 έως 20%, δυσκολεύεται ή αδυνατεί να ανταποκριθεί στις σχολικές απαιτήσεις και αντιμετωπίζει προβλήματα σε κάποιον τομέα ή αντικείμενο της μάθησης.

ΠΡΩΙΜΕΣ ΕΝΔΕΙΞΕΙΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΔΥΣΚΟΛΙΩΝ

Οι γονείς και ο παιδαγωγός χρειάζεται να παρατηρούν στενά τη συμπεριφορά του παιδιού ώστε να αναγνωρίσουν έγκαιρα πιθανές δυσκολίες του, πριν ακόμη πάει στο σχολείο. Τα «σημάδια» εκείνα που αποτελούν πρώιμες ενδείξεις μαθησιακών δυσκολιών κατά την προσχολική ηλικία συνοψίζονται στα ακόλουθα κύρια σημεία:

■ Γνωστικός τομέας

Το παιδί παρουσιάζει δυσκολίες:

- στην αναγνώριση σχημάτων, χρωμάτων και μεγεθών
- στην ταξινόμηση, αντιστοίχιση και σύγκριση αντικειμένων
- στην κατανόηση της λογικής αλληλουχίας και της χρονολογικής σειράς των γεγονότων (π.χ. πριν, τώρα, μετά)
- στην απομνημόνευση οπτικών και ακουστικών ερεθισμάτων
- στην εκτέλεση καθημερινών δραστηριοτήτων (π.χ. πλύσιμο χεριών πριν το φαγητό)

- στην οργάνωση και ολοκλήρωση μιας δραστηριότητας (π.χ. χάνει συχνά προσωπικά αντικείμενα, περνάει από το ένα παιχνίδι στο άλλο, αφήνει μια ζωγραφιά στη μέση)
- στην εκτέλεση των οδηγιών του/ της νηπιαγωγού.

■ Γλωσσικός τομέας

Το παιδί δυσκολεύεται:

- στην αναγνώριση και μίμηση ήχων
- στην άρθρωση φωνημάτων (π.χ. «θ» αντί «σ», «ζ» αντί «δ», «λ» αντί «ρ»)
- στην ακουστική διάκριση φωνημάτων που μοιάζουν ηχητικά (π.χ. «φάλασσα» αντί «θάλασσα»)
- στην αναγνώριση και ονομασία γνωστών αντικειμένων
- στην κατανόηση της σημασίας λέξεων που ακούει συχνά
- στην εκμάθηση νέων λέξεων
- στο σχηματισμό και στη χρήση ολοκληρωμένων προτάσεων που έχουν νόημα
- στην αναγνώριση πολλών γραμμάτων της αλφαβήτου.

Το παιδί εκδηλώνει:

- παραλείπει συμφώνων όταν εμφανίζονται σε συμπλέγματα (π.χ. «τένο» αντί «τρένο»)
- αντιστροφές φωνημάτων ή συλλαβών (π.χ. «στραβός» αντί «σταυρός»).

■ Κινητικός τομέας

Το παιδί εμφανίζει δυσκολίες:

- σε δραστηριότητες αδρής κινητικότητας (π.χ. πιάσιμο μπάλας, κατέβασμα σκάλας) ή λεπτής κινητικότητας (π.χ. κόψιμο με ψαλίδι, ζωγραφική εντός πλαισίου)
- στο συντονισμό χεριού-ματιού (π.χ. αντιγραφή απλών σχημάτων, κούμπωμα φερμουάρ)
- στον προσανατολισμό στο χώρο (μπροστά-πίσω, πάνω-κάτω, αριστερά-δεξιά)
- στις δραστηριότητες αυτο-υπηρετήσης (πλύσιμο, ντύσιμο, φαγητό, τουαλέτα).

■ Κοινωνικό-συναισθηματικός τομέας

Το παιδί:

- αγχώνεται και αντιδρά όταν αποχωρίζεται τους γονείς του.
- δυσκολεύεται να προσαρμοστεί σε νέες καταστάσεις.
- αποφεύγει τις ομαδικές δραστηριότητες (παιχνίδια).
- δυσκολεύεται να δημιουργήσει και να διατηρήσει φιλίες.
- δεν εκφράζει τα συναισθήματα και τη γνώμη του.

- δεν ακολουθεί τους κανόνες λειτουργίας της τάξης.
- εκδηλώνει συχνά επιθετικές μορφές συμπεριφοράς.
- παρουσιάζει υπερευαίσθησία στην κριτική και στην αποτυχία.
- γίνεται συχνά αποδέκτης πειραγμάτων και αρνητικών σχολίων από τους συνομηλίκους του.

ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΠΑΙΔΙΩΝ ΜΕ ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ

Αν ένα παιδί προσχολικής ηλικίας εκδηλώνει πολλές από τις προαναφερθείσες μορφές συμπεριφοράς, τότε είναι πολύ πιθανό να εμφανίσει μαθησιακές δυσκολίες. Παιδιά με τέτοιες δυσκολίες έχει παρατηρηθεί ότι εγκαταλείπουν πιο εύκολα την προσπάθεια, αρνούνται τη συμμετοχή τους σε οποιαδήποτε μαθησιακή διαδικασία ή ομαδική δραστηριότητα, δεν πιστεύουν στον εαυτό τους, εκδηλώνουν διασπαστική συμπεριφορά και συχνά οδηγούνται σε σχολική αποτυχία. Κατά συνέπεια, τίθεται σε κίνδυνο η πορεία τους τόσο σε ακαδημαϊκό όσο και σε κοινωνικό επίπεδο.

ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΚΑΙ ΠΡΩΙΜΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ

Η συστηματική και ουσιαστική επικοινωνία μεταξύ γονέων και παιδαγωγών είναι πολύ σημαντική. Όσο πιο έγκαιρα εντοπίσουν τις δυσκολίες και απευθυνθούν στον ειδικό, τόσο περισσότερες είναι οι πιθανότητες μελλοντικής επιτυχίας του παιδιού.

Η διεπιστημονική ομάδα του Ψυχολογικού Κέντρου «Άρση», χρησιμοποιώντας ένα ευρύ φάσμα από σταθμισμένα εργαλεία και ερωτηματολόγια, παρέχει μια ολοκληρωμένη αξιολόγηση της ανάπτυξης του παιδιού. Στη συνέχεια, σχεδιάζει ένα εξατομικευμένο πρόγραμμα παρέμβασης προσαρμοσμένο στις ανάγκες και ιδιαιτερότητες του κάθε παιδιού, στο οποίο εντάσσονται εκπαιδευτικές δραστηριότητες, αλλά και δραστηριότητες καθοδήγησης της οικογένειας και του παιδαγωγού. Σε περίπτωση που το παιδί παρουσιάζει ελλείψεις, οι οποίες δεν μπορούν να καλυφθούν μέχρι τη στιγμή της εισαγωγής του στην Α' Δημοτικού, θα πρέπει να εξετάζεται το ενδεχόμενο επανάληψης της φοίτησής του στο νηπιαγωγείο. Με τον τρόπο αυτό, εξασφαλίζονται καλύτερες προϋποθέσεις για την ομαλή ένταξη του στο σχολικό πλαίσιο και τη βίωση επιτυχίας σε όλους τους τομείς της ζωής του.